

Leuenberg-konkordien

Norwegisch

Avtale mellom reformatoriske kirker i Europa

Leuenberg-konkordien er utarbeidet gjennom læresamtaler mellom reformerte, lutherske og unerte kirker i Europa.

Konkordien forelå 16. mars 1973 i Leuenberg, Sveits, og ble sendt kirkene til vurdering og underskrivelse.

KONKORDIE MELLOM REFORMATORISKE KIRKER I EUROPA

(1) De kirker som istemmer denne konkordien slår fast at de har den felles forståelse av evangeliet som kommer til uttrykk i det følgende. Det gjelder de lutherske, reformerte og derav fremgåtte unerte kirker, samt de beslektede førreformatoriske kirker, nemlig Valdenserne og De bøhmiske brødre. Denne felles forståelse av evangeliet bygger på de læresamtaler som har vært ført mellom dem. Den gjør det mulig for dem å erklære og virkeliggjøre kirkefelleskap. Samtidig som de er takknemlige for at disse kirker er ført nærmere hverandre, bekjenner de at kampen om sannhet og enhet i kirken var og er forbundet med skyld og lidelse.

(2) Kirken er grunnlagt på Jesus Kristus alene. Han samler og sender kirken i og med at han skjenker sin frelse i forkynnelsen og i sakramentene. Etter reformatorisk innsikt er det derfor nødvendig og tilstrekkelig for kirkens sanne enhet at det er overensstemmelse i den rette lære av evangeliet og den rette forvaltning av sakramentene. Av disse reformatoriske kriterier avleder de delaktige kirker deres forståelse av kirkefelleskap, slik som den blir framlagt i det følgende.

I. Veien til fellesskap

(3) Til tross for mye som var felles, så ikke de reformatoriske fedre for sin tros og samvittighets skyld seg i stand til å unngå splittelser, på grunn av vesentlige forskjeller i såvel teologisk tankegang som kirkelig handlemåte. Med denne konkordie erkjenner de delaktige kirker at forholdet mellom dem har forandret seg siden reformasjonstiden.

1. Felles aspekter ved reformasjonens oppbrudd

(4) I og med den historiske avstand er det mulig i dag å erkjenne tydeligere hva som var felles i reformasjonskirkenes vitnesbyrd, til tross for alle motsetninger. De gikk ut fra en ny erfaring av at evangeliet både frigjør og skaper visshet. Ved å gå inn for den sannhet de hadde erkjent, kom reformatorene til å stå sammen mot kirkelige tradisjoner på den tid. Derfor har de samstemmig bekjent at liv og lære skal måles mot hvordan evangeliet er opprinnelig og rent bevitnet i Skriften. Samstemmig har de vitnet om Guds frie og betingelsesløse nåde i Jesu Kristi liv, død og oppstandelse for alle og en hver som tror dette løfte. Samstemmig har de bekjent at kirkens praksis og utforming alene må bestemmes ut fra oppdraget med å bære dette vitnesbyrd fram i verden, og at Herrens ord står over hver menneskelig utforming av den kristne menighet. Dermed har de, sammen med hele kristenheten, tatt opp og på fornyet vis bekjent troen på den treenige Gud og til Jesus Kristus som Gud og menneske, slik den er uttrykt i de oldkirkelige trosbekjennelser.

2. Endrede forutsetninger i dagens kirkelige situasjon

(5) Gjennom fire hundre år har reformasjonskirkene blitt ført til nye og innbyrdes mer like uttrykk for teologisk tenkning og praktisk kirkeliv. Det har skjedd gjennom teologiens brytning med den moderne tids spørsmål, utviklingen i skriftforskningen, de kirkelige fornyelsesbevegelsene og ved

gjenopplagelsen av det økumeniske perspektivet. Disse faktorer har riktig nok også ført til nye motsetninger som går tvers gjennom konfesjonene. Samtidig har en likevel stadig på nytt opplevd søskenfelleskapet, særlig i tider med felles lidelser. Alt dette foranlediget at kirkene prøvde på nye måter å aktualisere såvel det bibelske vitnesbyrd som de reformatoriske bekjennelser, særlig etter vekkellesbevegelsenes tid. På disse måter har de lært å skjelne mellom det grunnleggende vitnesbyrd i de reformatoriske bekjennelser og deres historisk betingede tankeformer. Fordi disse bekjennelser bekrefter evangeliet som Guds levende Ord i Jesus Kristus, stenger de ikke veien for et nytt og forpliktende vitnesbyrd om evangeliet. De åpner heller den veien, og oppfordrer til å gå den i troens frihet.

II. Den felles forståelse av evangeliet

(6) I det følgende beskriver de deltagende kirker deres felles forståelse av evangeliet, i den grad det er påkrevd for å kunne begrunne deres kirkefelleskap.

1. Budskapet om rettferdiggjørelsen som budskapet om Guds frie nåde

(7) Evangeliet er budskapet om Jesus Kristus, verdens frelse, som oppfyllelse av løftet som gikk til den gamle pakts folk.

(8) a) Den rette forståelsen av evangeliet har de reformatoriske fedre uttrykt i læren om rettferdiggjørelsen.

(9) b) I dette budskapet vitnes det om Jesus Kristus som den inkarnerte, i hvem Gud har forbundet seg selv med menneskene, som den korsfestede og oppstandne, som har tatt Guds dom på seg og derigjennom vist Guds kjærlighet til synderen, og som den kommende, som fører verden mot fullendelsen som dommer og frelser.

(10) c) Gud kaller ved sitt Ord i Den Hellige Ånd alle mennesker til omvendelse og tro, og tilsier den synder som tror, sin rettferdighet i Jesus Kristus. Den som setter sin lit til evangeliet, er for Kristi skyld rettferdiggjort for Gud og frigjort fra lovens anklage. Hun eller han lever i daglig omvendelse og fornyelse sammen med menigheten i lovprisning til Gud og i tjeneste for nesten, i vissheten om at Gud vil fullende sitt herredømme. Slik skaper Gud nytt liv og begynnelsen for en ny menneskehet midt i denne verden.

(11) d) Dette budskap gjør de kristne fri til ansvarlig tjeneste i verden, og gjør dem rede til også å lide i denne tjeneste. De erkjenner at Guds vilje, som både krever og gir, omfatter hele verden. De står opp for den jordiske rettferdighet og for fred mellom enkeltmennesker og mellom folkene. Det gjør det nødvendig at de sammen med andre mennesker søker fornuftige og sakssvarende kriterier og deltar i anvendelsen av disse. De gjør det i tillit til at Gud opprettholder verden og i bevissthet om at en er ansvarlig overfor Guds dom.

(12) e) Med denne forståelsen av evangeliet stiller vi oss på de oldkirkelige bekjennelsers grunn og slutter oss til den felles overbevisning i de reformatoriske bekjennelser at Jesu Kristi enestående stilling som frelsesmidler er Skriftens sentrum og at budskapet om rettferdiggjørelsen, som budskapet om Guds frie nåde, er målestokken for all kirkens forkynnelse.

2. Forkynnelse, dåp og nattverd

(13) Evangeliet blir bevitnet på grunnleggende måte for oss gjennom apostlenes og profetenes ord i Den Hellige Skrift i Det gamle og Det nye testamente. Kirken har fått oppdraget å gi dette evangeliet videre gjennom prekenens muntlige ord, gjennom tilsagnet til den enkelte og gjennom dåp og

nattverd. I forkynnelse, dåp og nattverd er Jesus Kristus nærværende ved Den Hellige Ånd. Slik får menneskene del i rettferdiggjørelsen i Kristus, og slik samler Herren sin menighet. Herren virker derved gjennom et mangfold av embeter og tjenester og i vitnesbyrdet fra alle menighetens medlemmer.

a) Dåp

(14) Dåpen blir forrettet med vann i Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn. I dåpen opptar Jesus Kristus i sitt frelsesfellesskap - og det tilbakekalles ikke - mennesket som er prisgitt synden og døden, for at det skal være en ny skapning. I Den Hellige Ånds kraft kaller han ham eller henne inn i sin menighet og til et liv i tro, til daglig omvendelse og etterfølgelse.

b) Nattverd

(15) I nattverden skjenker den oppstandne Jesus Kristus seg i sitt legeme og blod som han har gitt for alle, gjennom sitt løftesord med brød og vin. Han gir oss derved tilgivelse for syndene og frigjør oss til et nytt liv i tro. Han lar oss på nytt erfare at vi er lemmer på hans legeme. Han styrker oss til tjeneste for nesten.

(16) Når vi feirer nattverd, forkynner vi Kristi død - ved hans død har Gud forsonet verden med seg selv. Vi bekjenner den oppstandne Herres nærvær mellom oss. I gleden over at Herren er kommet til oss, venter vi hans komme i herlighet.

III. Overensstemmelse i forhold til lærefordømmelser fra reformasjonstiden

(17) Motsetningene som alt fra reformasjonstiden gjorde kirkefellesskap mellom lutherske og reformerte kirker umulig, og som førte til gjensidige fordømmelser, gjaldt nattverdlæren, kristologien og læren om predestinasjonen. Vi tar fedrenes avgjørelser alvorlig, men kan i dag si følgende sammen om disse spørsmål:

1. Nattverden

(18) I nattverden skjenker den oppstandne Jesus Kristus seg i sitt legeme og blod som han har gitt for alle gjennom sitt løftesord med brød og vin. Slik gir han seg selv uten forbehold til alle som mottar vin og brød; troen mottar måltidet til frelse, vantroen til dom.

(19) Fellesskapet med Jesus Kristus i hans legeme og blod kan vi ikke skille fra akten å spise og drikke. En interesse for på hvilken måte Kristus er nærværende i nattverden, som ser bort fra denne handling, står i fare for å gjøre nattverdets mening uklar.

(20) Der det foreligger en slik overensstemmelse mellom kirkene, treffer ikke fordømmelsene fra de reformatoriske bekjennelsesskriftene hva kirkene nå lærer.

2. Kristologi

(21) I det sanne menneske Jesus Kristus har den evige Sønnen, og dermed Gud selv, gitt seg selv hen inn i den fortapte menneskehet til frelse. I løftesordet og i sakramentet gjør Den Hellige Ånd, og dermed Gud selv, Jesus nærværende for oss som den korsfestede og oppstandne.

(22) Det er nødvendig at det tas hensyn til det historisk betingede i de overleverte tankeformer. Derfor stilles vi - i troen på denne Guds selvhengivelse i sin Sønn - overfor den oppgave å gjøre gjeldende på en ny måte den reformerte tradisjons særlige interesse for å bevare uforfalsket at Jesus er sann

Gud og sant menneske, samt den spesielle interesse i den lutherske tradisjon for Kristi persons fulle enhet.

(23) Slik saken nå står, kan vi ikke lenger bekrefte de tidligere fordømmelsene.

3. Predestinasjonen

(24) I evangeliet blir løftet gitt om at Gud betingelsesløst tar i mot det syndige mennesket. Den som stoler på det, kan være viss om frelsen og lovprise Guds utvelgelse. Det kan derfor bare tales om utvelgelsen når det gjøres med henblikk på kallet til frelse i Kristus.

(25) Troen gjør riktig nok den erfaring at frelsesbudskapet ikke blir mottatt av alle, men troen respekterer likevel det skjulte i Guds gjerning. Troen vitner om såvel alvoret i menneskets eget valg som realiteten i Guds universelle frelsesvilje. Skriftens Kristusvitnesbyrd forbyr oss å anta at Gud fra evighet har besluttet en definitiv forkastelse av visse personer eller av et folk.

(26) Hvor en slik overenstemmelse råder mellom kirkene, rammer ikke fordømmelsene i de reformatoriske bekjennelsesskriftene hva disse kirkene lærer nå.

4. Konsekvenser

(27) Hvor det som her er slått fast blir anerkjent, rammer ikke fordømmelsene i de reformatoriske bekjennelsesskrifter om nattverd, kristologi og predestinasjon hva kirkene lærer i dag. Med dette skal det ikke være sagt at de fordømmelser som fedrene gjorde gjeldende ikke var sakssvarende, men i dag er de ikke lenger noe hinder for kirkefelleskap.

(28) Mellom våre kirker består betraktelige forskjeller i utformingen av gudstjenesten, i fromhetslivets former og i de kirkelige ordninger. Disse forskjeller blir i menighetene ofte oppfattet som sterkere enn de nedarvede læremotsetningene. Likevel makter vi ikke - i samsvar med de nytestamentlige og reformatoriske kriterier - å se noen kirkesplittende faktorer i disse forskjeller.

IV. Erklæring om og realisering av kirkefelleskap

(29) Kirkefelleskap i denne konkordies mening betyr at kirker med forskjellige bekjennelsesskrifter, på grunn av den oppnådde overenstemmelse i forståelsen av evangeliet, tilbyr hverandre fellesskap om Ord og sakrament og tilstreber et størst mulig samsvar i vitnesbyrd og tjeneste overfor verden.

1. Erklæring om kirkefelleskap

(30) Ved at kirkene istemmer konkordien erklærer kirkene - i det de fortsatt er bundet til sine respektive forpliktende bekjennelsesskrifter eller av hensynet til sine respektive tradisjoner - at:

(31) a) de er overens i forståelsen av evangeliet, slik som det er kommet til uttrykk i del II og III,

(32) b) de lærefordømmelser som er uttrykt i bekjennelsesskriftene, angår ikke hva de kirker som slutter seg til denne konkordien lærer i dag, i samsvar med det som er slått fast i del III,

(33) c) kirkene tilbyr hverandre prekestol- og nattverdfellesskap. Det inkluderer også den gjensidige anerkjennelse av ordinasjonen og mulighet for felles feiring og forvaltning av nattverden.

(34) I og med at dette blir slått fast, er det erklært kirkefellesskap. De splittelser som har hindret dette fellesskap alt fra det 16. århundre, er opphevet. De delaktige kirker er av den overbevisning at de sammen har del i Jesu Kristi ene kirke og at Herren har frigjort og forpliktet dem til felles tjeneste.

2. Realisering av kirkefellesskap

(35) Kirkefellesskap realiseres i kirkenes og menighetenes liv. I tro på Den Hellige Ånds forenende kraft framfører de sitt vitnesbyrd og utfører sin tjeneste sammen, og legger vinn på å forsterke og fordype det fellesskap som er vunnet.

a) Vitnesbyrd og tjeneste

(36) Kirkenes forkynnelse vinner troverdighet i verden når de vitner om evangeliet samstemmig. Evangeliet frigjør og binder kirkene sammen til felles tjeneste. Som kjærlighetens tjeneste gjelder den mennesket med dets nød, og den søker å fjerne årsakene for denne nød. Arbeidet for rettferdighet og fred i verden fordrer at kirkene stadig mer tar ansvar sammen.

b) Fortsatt teologisk arbeid

(37) Konkordien lar bekjennelsene i de delaktige kirker fortsatt ha forpliktende gyldighet. Konkordien oppfatter seg ikke som en ny bekjennelse. Den framstiller en oppnådd overenstemmelse i det sentrale, som gjør kirkefellesskap mellom kirker med ulike bekjennelsesskrifter mulig. De delaktige kirker lar seg lede av denne overenstemmelse i utformingen av deres felles vitnesbyrd og tjeneste, og forplikter seg til kontinuerlige læresamtaler med hverandre.

(38) Den felles forståelse av evangeliet, som kirkefellesskapet hviler på, må videre bli fordypet, prøvd på Den Hellige Skrift og stadig aktualisert.

(39) Det er kirkenes oppgave å arbeide videre med læreforskjeller som består i og mellom de deltagende kirker, men som ikke er å betrakte som kirkesplittende. Til slike spørsmål hører: hermeneutiske spørsmål om forståelse av Skrift, bekjennelse og kirke; forholdet mellom lov og evangelium; dåpspraksis; embete og ordinasjon; to-regimentslæren og læren om Jesu Kristi kongeherredømme; kirke og samfunn.

Dertil kommer problemer som kan bli aktuelle med hensyn til vitnesbyrd og tjeneste, kirkeordning og kirkelig praksis.

(40) På grunn av deres felles arv må de reformatoriske kirker aktivt og kritisk møte de tendenser til teologisk polarisering som avtegner seg i samtiden. De problemer som er forbundet med det, er til dels mer omfattende enn de læreforskjeller som en gang begrunnet den luthersk-reformerte motsetning.

(41) Det blir en oppgave for det felles teologiske arbeid å vitne om evangeliets sannhet og å avgrense den overfor fordreininger.

c) Organisatoriske konsekvenser

(42) Gjennom erklæringen av kirkefellesskap foregripes ikke kirkerettslige ordninger av enkeltspørsmål mellom kirkene og innenfor kirkene. Kirkene vil likevel ta hensyn til konkordien når de utformer slike ordninger.

(43) Generelt gjelder at erklæringen om alter- og prekestolfelleskap og den gjensidige anerkjennelse av ordinasjonen ikke griper inn i de gjeldende bestemmelser i kirkene om ansettelse i presteembeter, utførelsen av prestatjenesten og ordningene for menighetslivet.

(44) Spørsmålet om en organisatorisk sammenslutning av enkelte delaktige kirker kan bare bli avgjort i den situasjon disse kirker befinner seg i. Når en skal ta opp dette spørsmålet, må følgende synspunkter tas i betraktning:

(45) En ensretting som begrenser det levende mangfold i måter å forkynne på, i gudstjenestelivet, i de kirkelige ordninger og i den diakonale tjeneste såvel som i den samfunnsorienterte tjeneste, vil stride mot den type kirkefelleskap som er inngått i og med denne erklæring. På den annen side kan det i visse tilfeller i kirkens tjeneste være nærliggende å inngå rettslig bindende sammenslutninger, nettopp for å ivareta sammenhengen mellom vitnesbyrd og ytre ordning. Dersom det trekkes organisatoriske konsekvenser av erklæringen om kirkefelleskap, må det ikke gripes inn i minoriteteskirkenes frihet til å avgjøre i sine egne saker.

d) Økumeniske aspekt

(46) I det de deltagende kirker erklærer og realiserer kirkefelleskap mellom seg, handler de ut fra forpliktelsen til å tjene det økumeniske fellesskapet med alle kristne kirker.

(47) De oppfatter et slikt kirkefelleskap på europeisk område som et bidrag til å oppnå dette målet. De regner med at overvinnelsen av den hittil gjeldende splittelse kan påvirke de kirker i Europa og i andre verdensdeler som er konfesjonelt beslektet med dem. De er beredt til å overveie muligheten for kirkefelleskap med dem.

(48) Denne forventning gjelder likeledes forholdet mellom Det lutherske verdensforbund og Verdensalliansen av reformerte kirker.

(49) På samme måte håper de at kirkefelleskapet kan gi nye impulser til møtet og samarbeidet med kirker av andre konfesjoner. De erklærer seg beredt til læresamtaler i denne videre sammenheng.